

PRESSITEADE nr 135/23

Luxembourg, 7. september 2023

Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas C-162/22 | Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra

Eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitleva direktiiviga on vastuolus see, kui raske kuritegevuse vastu võitlemiseks kogutud andmeid kasutatakse avaliku sektori korruptsiooniga seotud haldusuurimistes

Eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv puudutab nimelt üksnes kriminaalmenetlusi

Leedu riigiprokuratuur vabastas ühe selles prokuratuuris ametis olnud prokuröri teenistusest. Niisugune distsiplinaarkaristus määrati talle seetõttu, et ta oli uurimise ajal andnud kahtlustatavale ja tema advokaadile õigusvastaselt teavet. Prokurör vaidlustas selle otsuse Leedu kohtus.

Ametialane rikkumine, mida sellele prokurörile ette heideti, tuvastati elektroonilise side teenuste osutajate säilitatavate andmete põhjal. Prokuröri väitel kujutab selliste andmete kasutamine, mis võimaldavad ametialaste rikkumiste menetlustes kindlaks teha kahtlustatava laua- või mobiiltelefoni side lähte- ja sihtpunkti, endast liidu õigusega kaitstud põhiõiguste põhjendamatu riivet.

Vastavalt Euroopa Kohtu praktikale, mis puudutab eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitlevas direktiivis¹ ette nähtud tingimusi, mille korral tohib tutvuda elektroonilise side andmetega, võib võitlus raske kuritegevuse vastu õigustada Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklites 7 ja 8 tagatud põhiõiguste riiveid. Selles kohtuasjas soovis vaidlust apellatsioonistmes menetlenud Leedu kõrgeim halduskohus sisuliselt teada, kas viidatud direktiiviga on kooskõlas see, kui elektroonilise sidega seotud isikuandmeid, mida säilitavad elektroonilise side teenuste osutajad ja mis on seejärel tehtud pädevatele asutustele kättesaadavaks raske kuritegevuse vastu võitlemise eesmärgil, võib kasutada korruptsiooniga seotud ametialaste rikkumiste uurimises.

Tänases kohtuotsuses leidis Euroopa Kohus, et **nimetatud direktiiviga on vastuolus see, kui elektroonilise sidega seotud isikuandmeid, mida säilitavad elektroonilise side teenuste osutajad ja mis seejärel on tehtud pädevatele asutustele kättesaadavaks raske kuritegevuse vastu võitlemise eesmärgil, võib kasutada avaliku sektori korruptsiooniga seotud uurimistes.**

Euroopa Kohus täpsustas selle kohta, et seadusandlikud meetmed võivad raske kuritegevuse vastu võitlemise eesmärgil ette näha:

- liiklus- ja asukohaandmete eesmärgipärase säilitamise, mis on objektiivsete ja mittediskrimineerivate asjaolude alusel piiritletud vastavalt andmesubjektide kategooriatele või geograafilise kriteeriumi põhjal ja piiratud ajavahemikuga, mis on tingimata vajalik;
- sideallikale omistatud IP-aadresside üldise ja vahet tegemata säilitamise ajavahemikuks, mis on piiratud

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2002. aasta direktiiv 2002/58/EÜ, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatuse kaitset elektroonilise side sektoris (eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv) (EÜT 2002, L 201, lk 37; ELT eriväljaanne 13/29, lk 514).

tingimata vajalikuga;

- elektroonilise side vahendite kasutajate identiteediga seotud andmete üldise ja vahet tegemata säilitamise ning
- võimaluse teha pädeva asutuse otsusega, mille suhtes tehakse tõhusat kohtulikku kontrolli, elektroonilise side teenuste osutajatele ettekirjutus nende valduses olevaid liiklus- ja asukohaandmeid kindlaksmääratud aja jooksul kiirsäilitada.

Euroopa Kohus tuletas ka meelde, et vastavalt proportsionaalsuse põhimõttele saavad ainult võitlus raske kuritegevuse vastu ja riigi julgeolekut ähvardava suure ohu ärahoidmine õigustada selliseid põhiõiguste raskeid riiveid nagu need, mille toob endaga kaasa liiklus- ja asukohaandmete säilitamine. Tuginedes oma kohtupraktikale üldist huvi teenivate eesmärkide kohta, mis võivad õigustada õiguste piiramist, täpsustas ta sellega seoses, et kuigi võitlus raske kuritegevuse vastu ja avalikku julgeolekut ähvardava suure ohu ärahoidmine on vähem olulised kui riigi julgeoleku tagamine, on need siiski olulisemad kui võitlus kuritegevuse vastu üldiselt.

Euroopa Kohus on seisukohal, et **liiklus- ja asukohaandmeid, mida elektroonilise side teenuste osutajad säilitavad** eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitleva direktiivi artikli 15 lõike 1 alusel raske kuritegevuse vastu võitlemise eesmärgil võetud meetme alusel **ja mis on tehtud pädevatele asutustele kättesaadavaks** raske kuritegevuse vastu võitlemiseks, **ei tohi seejärel edastada teistele ametiasutustele ja kasutada võitluses korruptsiooniga seotud ametialaste eksimuste vastu, mis on vähem olulised kui võitlus raske kuritegevuse vastu.**

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda riigisisest kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on liikmesriigi kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teistele liikmesriikide kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuse [terviktekst](#) ja kokkuvõte, juhul kui see koostatakse, on CURIA veebileheküljel alates otsuse kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Marta Osleja ☎ (+352) 4303 6005.

Kohtuotsuse kuulutamisest saab pildisalvestisi „[Europe by Satellite](#)“ kaudu ☎ (+32) 2 2964106.

Hoiame ühendust!

